

Enheten för WTO

YTTRANDE

2015-06-18 Dnr 4.1.1-2015/00694-2

Näringsdepartementet

Endast via e-post

Kommerskollegiums remissvar om SOU 2015:15 - Strategi för en konkurrenskraftig jordbruks- och trädgårdsnäring

Sammanfattning

Kollegiet anser att en eventuell strategi för tillväxt och värdeskapande också bör beakta betydelsen av goda villkor för import av råvaror och insatsvaror för lönsam export av livsmedel. Ytterligare ett perspektiv som förtjänar att uppmärksammas i sådan strategi är att förädlingsföretagens möjligheter att leverera tjänster till kunder också kan ha betydelse för lönsamheten i exporten till marknader utanför EU.

Kollegiet vill betona att det är viktigt att svenska ställningstaganden när det gäller EU:s gemensamma jordbrukspolitik strävar efter samstämmighet med Sveriges politik för global utveckling.

Kollegiet ser positivt på förslaget att expertmyndigheterna bör få ökade medel att arbeta med landsgodkännanden. Detta arbete är viktigt för att förbättra marknadstillträdet till tredje länder för främst animaliska produkter.

För att underlätta för svensk export av livsmedel och jordbruksprodukter bedömer kollegiet att det är viktigt att utlandsmyndigheternas personal ges möjlighet till utbildning i hur de relativt invecklade procedurerna för landsgodkännande går till.

Avslutningsvis, noterar kollegiet att utredningen berör områden som omfattas av direktiv 98/34/EG (anmälningdirektivet).

1 Kommerskollegiums uppdrag

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Kollegiets uppdrag är att verka för

frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberalisering av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

2 Kommerskollegiums synpunkter

Strategi för tillväxt och värdeskapande (avsnitt 2)

Utredningens förslag: Regeringen ska lägga fram en vision för 2030 om en hållbar, attraktiv och innovativ jordbruks- och trädgårdsnäring. För att nå denna vision föreslås en strategi för tillväxt och värdeskapande som utgår från fyra fokusområden. Ett nationellt råd ska inrättas för att bidra till att genomföra strategin.

Kollegiets synpunkter: Ett av de föreslagna fokusområdena är marknadsförutsättningarna för de berörda näringarna. Utredningen fäster stor vikt vid betydelsen av export och ökad export av livsmedel för att öka lönsamheten i såväl livsmedelsindustrin som primärproduktionen.

Kollegiet anser att det är viktigt att arbetet med en strategi inkluderar synsättet att importen är viktig för exporten. Vissa livsmedelsföretag som förädlar svensk råvara kan vara beroende av att importera andra råvaror/insatsvaror till produktionen eller kan förädla samma typ av råvara med både svenskt och utländskt ursprung. Villkoren för import av dessa råvaror eller insatsvaror kan ha betydelse för livsmedelsföretagens konkurrensvillkor på exportmarknaderna. Kollegiet anser därför att strategin måste beakta även betydelsen av villkoren för import av råvaror och insatsvaror för lönsamhet i förädlingsledet och lönsam export. Detta perspektiv också vara bra att ha i åtanke om ett nationellt råd tillsätts.

Vi vill också framhålla att livsmedelssektorn liksom andra sektorer både använder och levererar tjänster till sina kunder. Om livsmedelsföretagen stöter på hinder eller problem med att leverera tjänster till kunder i tredje land, kan detta försämra deras exportmöjligheter. Detta är också något som bör beaktas i en strategi för tillväxt och värdeskapande.

EU-medlemskapet (avsnitt 2.1)

Utredningens bedömning: Sveriges ståndpunkt bör utgå ifrån en ökad konkurrenskraft för svenskt jordbruk och trädgårdsnäring inom ramen för det övergripande målet om en avreglering CAP och minskning av dess andel av EU:s budget.

Kollegiets synpunkter: Det är viktigt att Sverige fortsätter att arbeta för att EU:s jordbrukspolitik ska störa den internationella handeln med jordbruksprodukter så lite som möjligt. Detta bör vara vägledande för

svenska ställningstaganden när det gäller förslag till ändringar i den gemensamma jordbrukspolitiken. Utredningen tycks inte ifrågasätta denna övergripande linje, vilket är positivt. Vi noterar att ”utredningen anser att Sveriges ståndpunkt bör utgå från en ökad konkurrenskraft för svenskt jordbruk”. Detta får dock inte ske på bekostnad av andra viktiga utgångspunkter för svenska ställningstaganden som konsumentperspektivet och utvecklingsperspektivet (samstämmighet med Sveriges politik för global utveckling).

Djurskydd (avsnitt 4.3)

Utredningens bedömning: Ett gott djurskydd kan åstadkommas på fler sätt än genom lagstiftning. Mot den bakgrunden är det angeläget att fortsätta initiativ tas kring ursprungsmärkning av livsmedel. Märkningarna ska utvecklas, ägas och förvaltas av livsmedelskedjans aktörer.

Kollegiets synpunkter: Utredningen innehåller resonemang om behovet av ursprungsmärkning som ett sätt att tydliggöra för konsumenterna att ett livsmedel tillverkats i enlighet med de svenska djurskyddskraven. Bland annat bedömer utredningen ”att en gemensam ursprungsmärkning bör utvecklas där djurskyddskvaliteter tydligt kommuniceras till konsumenterna”. Kollegiet välkomnar att utredningen, trots detta ställningstagande, inte valt att föreslå att staten ska ansvara för att en sådan ursprungsmärkning kommer till stånd. Av fördragets regler om den fria rörligheten på den inre marknaden följer nämligen att om en åtgärd som kan tillskrivas staten har till syfte eller effekt att gynna inhemskt producerade varor på bekostnad av utländska så strider denna åtgärd mot artikel 34 FEUF.¹ Kollegiet önskar därför poängtera att en eventuell tillkommande ursprungsmärkning på den svenska marknaden endast kan införas av marknadsaktörerna själva samt att detta bör ske på deras eget initiativ och utan att regeringen eller någon myndighet är inblandade.

Export av livsmedel och jordbruksvaror (avsnitt 5.3)

Utredningens förslag (1): Arbetet med att öka antalet landsgodkännanden ska prioriteras. Jordbruksverket och Livsmedelsverket bör därför, genom en omfördelning inom befintliga resurser, få ökade medel för att arbeta med landsgodkännanden.

Kollegiets synpunkter: Vi ser positivt på att myndigheterna får ökade medel att arbeta med landsgodkännanden. I de fall landsgodkännande

¹ Fotnot För praxis från EU-domstolen se mål 249/81 Buy Irish, mål 222/82, Apple and Pear Council samt mål C-325/00 Kommissionen mot Tyskland.

krävs av det importerande landet, är myndigheternas arbete en förutsättning för marknadstillträde för svenskt export av olika typer av animaliska produkter. Arbetet med landsgodkännanden är ofta en omfattande och tidskrävande process. Det är således viktigt med tillräckliga anslag så att myndigheterna kan arbeta med dessa ärenden på ett effektivt och uthålligt sätt. Ju fler landsgodkännanden som uppnås, desto fler marknader behöver myndigheterna också arbeta med att underhålla, genom att bistå företag så att de kan upprätthålla ny och pågående export.

Utredningens förslag (3): Att livsmedelsattachéer placeras på strategiskt viktiga marknader för svensk livsmedelsexport.

Kollegiets synpunkter: Vi håller med om att lantbruksråd på viktiga marknader kan vara av betydelse för att påskynda importlandets hantering av ansökningar om landsgodkännande. Utlandsmyndigheterna har generellt en viktig roll i arbetet med landsgodkännanden och det löpande marknadstillträdesarbetet för livsmedel och jordbruksprodukter. För dessa produkter uppstår det relativt ofta svårigheter i handeln pga. krav som importländer ställer, tillämpningen av eller ändringar i regelverk och godkännandeprocedurer som gäller för att export ska vara möjlig. Utlandsmyndigheterna har en viktig roll för att kontakter och informationsutbyte med myndigheterna i det importerande landet ska ske effektivt, liksom i bevakningen av nya regelverk som kan påverka den svenska livsmedelsexporten till länder utanför EU. I detta arbete har även ansvariga lokalanställda på utlandsmyndigheterna många gånger en nyckelroll.

För att underlätta för svensk export av livsmedel och jordbruksprodukter är det viktigt att utlandsmyndigheternas personal (lantbruksattachéer så väl som lokalanställda) ges möjlighet till utbildning i hur de relativt invecklade godkännandeprocedurerna går till, och hur svenska departement och myndigheter är organiserade och samarbetar med varandra och EU-kommissionen kring dessa frågor. Även vanliga hinder som kan uppstå mot den svenska exporten av olika produktslag, samt hur svensk produktion och handel med berörda produkter ser ut generellt är av vikt. Sådan utbildning kan erbjudas gemensamt av de myndigheter i Sverige som är involverade i att möjliggöra företagets export av livsmedel och jordbruksprodukter (Livsmedelsverket, Jordbruksverket, Kommerskollegium samt eventuellt Statens Veterinärmedicinska anstalt). Detta kan ytterligare effektivisera arbetet för ökat marknadstillträde på livsmedelsområdet för svenska företag.

3 Anmälningssplikt

Kommerskollegium noterar att utredningen berör områden som omfattas av direktiv 98/34/EG (anmälningssdirektivet). Kollegiet vill informera om att förslag till nya tekniska föreskrifter ska anmälas till kommissionen enligt artikel 8.1 i anmälningssdirektivet. Tekniska föreskrifter i anmälningssdirektivets mening, innefattar tekniska specifikationer^[1], s.k. andra krav^[2], föreskrifter som reglerar e-tjänster^[3] samt förbudsbestämmelser^[4]. Om arbetet senare skulle leda till konkreta lagförslag och ändringar kan en bedömning behöva göras om dessa kan anses utgöra s.k. tekniska föreskrifter som är anmälningsspliktiga enligt anmälningssdirektivet om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter.

Ärendet har avgjorts av vikarierande enhetschef Maria Johem efter föredragning av ämnesrådet Kristina Olofsson. I ärendets slutliga handläggning har även ämnesrådet Tomas Lindell samt utredarna Sun Hydén Biney och Salina Elmi deltagit.

Stockholm som ovan

Marja Johem

Kristina Olofsson

^[1] Anmälningssdirektivet, artikel 1.3.

^[2] Artikel 1.4, anmälningssdirektivet.

^[3] Artikel 1.5, anmälningssdirektivet.

^[4] Artikel 1.11, anmälningssdirektivet.

